

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

«Μόνο γιατί μ' αγάπησες», Μαρία Πολυδούρη
Νεοελληνική Λογοτεχνία, Γ' Λυκείου, Θεωρητική Κατεύθυνση, σελ. 72-73

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Η Μαρία Πολυδούρη ήταν εκπρόσωπος του νεορομαντισμού. Να αναφέρετε τρία στοιχεία του ρεύματος και να τα σχολιάσετε βασισμένοι στο ποίημα.

Μονάδες 15

B1. Όπως έχει σχολιάσει και ο ποιητής Κ. Στεργιόπουλος «Η Μ. Πολυδούρη έγραφε τα ποιήματά της όπως και το ατομικό της ημερολόγιο. Η μεταστοιχείωση γινόταν αυτόματα και πηγαία..., γι' αυτήν η έκφραση εσήμαινε κατ' ευθείαν μεταγραφή των γεγονότων του συναισθηματικού της κόσμου στην ποιητική γλώσσα της εποχής, με όλες τις εξιδανικεύσεις, τις ωραιοποιήσεις και τις υπερβολές, που της υπαγόρευε η ρομαντική της φύση...» (Κώστας Στεργιόπουλος, *Η ανανεωμένη παράδοση*, Η Ελληνική Ποίηση, Εκδ. Σοκόλη, 1980). Να επιβεβαιώσετε την παραπάνω άποψη αξιοποιώντας στοιχεία από το ποίημα.

Μονάδες 20

B2. Η Μαρία Πολυδούρη ανήκει στην παραδοσιακή ή στη νεότερη ποίηση; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας στηριζόμενοι στο ποίημα.

Μονάδες 20

Γ. «Μόνο γιατί τα μάτια σου με κύτταξαν/ με την ψυχή στο βλέμμα,/ περήφανα στολίστηκα το υπέρτατο/ της υπάρξής μου στέμμα»: να σχολιάσετε το περιεχόμενο των στίχων σε μία παράγραφο 100-120 λέξεων.

Μονάδες 25

Δ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Edgar Allan Poe
Annabel Lee

Χρόνια πολλά περάσαν από τότε,
σ' ένα βασίλειο δίπλα στο γιαλό,
που κάποια κόρη ζούσε, τ' όνομά της
Άναμπελ Λη, θα το 'χετ' ακουστό.
Κι η κόρη αυτή μονάχην είχε σκέψη
να μ' αγαπά και να την αγαπώ.

Ήμαστ' ακόμα δυο μικρά παιδάκια,
σ' ένα βασίλειο δίπλα στο γιαλό.
Μα ήταν τρανή η αγάπη που αγαπιόμαστε
η Άναμπελ Λη κι εγώ. Στον ουρανό
τα φτερωμένα Σεραφείμ, που μας ζηλεύανε,
μας κοίταζαν με μάτι φθονερό.

Κι ήταν γι' αυτό -περάσανε πια χρόνια-
που στο βασίλειο δίπλα στο γιαλό,
κατέβηκε απ' τα νέφη στην ωραία μου
Άναμπελ Λη, ψυχρό, θανατερό
τ' αγέρι κι οι μεγάλοι συγγενήδες της
την πήραν και μ' αφήσαν μοναχό,
σ' ένα μνημούρι μέσα να την κλείσουνε
στη χώρα τούτη δίπλα στο γιαλό.

Οι άγγελοι που δεν είχαν τη δική μας
την ευτυχία, ζηλέψαν και γι' αυτό-
Ναι! και γι' αυτό- (καθώς το ξέρουν όλοι
μες στο βασίλειο δίπλα στο γιαλό),
τ' αγέρι από τα νέφη κάποια νύχτα
κατέβηκε ψυχρό, θανατερό
και μ' άρπαξε τον ώριο θησαυρό.

Κι από των πιο σοφών και πιο μεγάλων
η αγάπη μας τρανότερη πολύ-
κι ούτ' οι αγγέλοι πάνω στα ουράνια
κι ούτ' οι δαιμόνοι κάτω απ' το βαθύ
Ωκεανό μπορούνε την ψυχή μου
να τη χωρίσουν διόλου απ' την ψυχή
της ωραίας μου Άναμπελ Λη.

Γιατί ποτέ δε βγαίνει το φεγγάρι
χωρίς ονειράτα γλυκά να μου κρατεί
της ωραίας μου Άναμπελ Λη.
Και πάντα, όταν προβάλλουνε τ' αστέρια,
νιώθω και πάλι τη ματιά τη λαμπερή
της ωραίας μου Άναμπελ Λη.
Κι όλη τη νύχτα δίπλα μου τη νιώθω,
συντρόφισσά μου, αγάπη μου ακριβή
μέσα στον τάφο δίπλα στην ακτή
που του πελάου το κύμα αντιλαλεί.

Μετάφραση: Κ. Παπαδάκης

Ερώτηση

Να εντοπίσετε τέσσερις ομοιότητες περιεχομένου που υπάρχουν ανάμεσα στα ποιήματα «Μόνο γιατί μ' αγάπησες» και «Annabel Lee».

Μονάδες 20

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Η Μαρία Πολυδούρη είναι ποιήτρια της νεορομαντικής σχολής. Τρία από τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης σχολής είναι τα εξής:

α) τα έργα των νεορομαντικών ποιητών διακρίνονται για τη μελαγχολική τους διάθεση. Αν στηριχθούμε, επί παραδείγματι, στο συγκεκριμένο ποίημα, θα διαπιστώσουμε βαθύτατο αίσθημα θλίψης και μελαγχολίας, βασικό αίτιο των οποίων είναι η άχαρη, πλέον, και άσκοπη ζωή της ποιήτριας, καθώς ο αγαπημένος της δε ζει πια («ωραίε, που βασιλεψες») και το μόνο που της έχει απομείνει απ' αυτόν είναι οι αναμνήσεις της κοινής ζωής τους («Μόνο γιατί με κράτησες στα χέρια σου/ μια νύχτα και με φίλησες στο στόμα», «Μόνο γιατί τα μάτια σου με κύτταξαν/ με την ψυχή στο βλέμμα» κ.λπ.), οι οποίες, εν τούτοις, δεν αρκούν για να καλύψουν το κενό της απώλειας. Επιπρόσθετη αιτία για τη μελαγχολία της Πολυδούρη είναι, σαφώς, η δυσμενής κατάσταση της υγείας της, καθώς τα δύο τελευταία χρόνια της ζωής της (1928-1930) τα πέρασε σε σανατόριο υποφέροντας από φυματίωση και περιμένοντας το θάνατο («πεθαίνω»). Το «Μόνο γιατί μ' αγάπησες» το έγραψε το 1928.

β) δεύτερο στοιχείο της νεορομαντικής σχολής είναι η παραίτηση από την ελπίδα. Όπως ομολογεί η ποιήτρια, το αντικείμενο του έρωτά της ήταν αυτό που έδινε νόημα και αξία στη ζωή της («περήφανα στολίστηκα το υπέρτατο/ της ύπαρξής μου στέμμα», «στην άχαρη ζωή την ανεκπλήρωτη/ μένα η ζωή πληρώθη»). Τώρα που ο αγαπημένος δεν υπάρχει, και σε συνδυασμό με την κακή υγεία της η Πολυδούρη έχει παραιτηθεί από την ελπίδα και τη ζωή («κι έτσι γλυκά πεθαίνω»).

γ) τρίτο στοιχείο της νεορομαντικής σχολής είναι η σχέση αλληλεπίδρασης ή και ταύτισης ζωής-έργου. Η ποιήτρια στην πρώτη στροφή ομολογεί πως γράφει ποίηση μόνο επειδή την αγάπησε εκείνος («Δεν τραγουδώ, παρά γιατί μ' αγάπησες»). Ωστόσο, βασική διαφορά της Πολυδούρη από τους άλλους νεορομαντικούς ποιητές είναι ότι, ενώ οι τελευταίοι χρησιμοποιούσαν τα βιώματα και τα συναισθήματα ως πρώτη ύλη που περνούσε από διαδοχικές διαφοροποιήσεις πριν τα αποτυπώσουν στο ποίημα, η Πολυδούρη τα παρουσιάζει αυθόρμητα, χωρίς πρόσθετη επεξεργασία δίνοντας έτσι έναν πηγαίο και γνήσιο λυρισμό στα ποιήματά της. Όπως αναφέρει και ο ποιητής Κώστας Στεργιόπουλος, «τα ποιήματά της έχουν τόσο αυθόρμητο λόγο που μοιάζουν με σελίδες ημερολογίου ή με ερωτικές επιστολές που έχουν συγκεκριμένο αποδέκτη». Μερικά παραδείγματα από το ποίημα *Μόνο γιατί μ' αγάπησες* που επιβεβαιώνουν το γνήσιο του λόγου της είναι: η χρήση του α' ενικού προσώπου που σε συνδυασμό με τη χρήση β' ενικού δίνει στον αναγνώστη την αίσθηση ότι βρίσκεται μπροστά σ' έναν ερωτικό διάλογο, η απλή καθημερινή γλώσσα, το εξομολογητικό ύφος («Δεν τραγουδώ, παρά γιατί μ' αγάπησες/ στα περασμένα χρόνια», «Μόνο γιατί με κράτησες στα χέρια σου/ μια νύχτα και με φίλησες στο στόμα./ μόνο γι' αυτό είμαι ωραία σαν κρίνο ολάνοιχτο/ κι έχω ένα ρίγος στην ψυχή μου ακόμα» κ.λπ.). Επιπλέον, το πηγαίο της έμπνευσης τονίζουν οι στιχουργικές αδυναμίες (ασυμμετρία των στίχων: οι στ. 1, 3, 5 σε κάθε στροφή είναι 12σύλλαβοι ή 11σύλλαβοι, και οι στ. 2, 4 είναι 7σύλλαβοι) και η άστοχη ομοιοκαταληξία, καθώς σε κάθε στροφή επαναλαμβάνονται ο πρώτος και ο πέμπτος στίχος. Στην περίπτωση της Πολυδούρη, λοιπόν, η ποίηση τίθεται στην υπηρεσία του έρωτα, η τέχνη στην υπηρεσία της ζωής και όχι το αντίστροφο.

B1. Έχει υποστηριχθεί από πολλούς μελετητές της ποίησης της Πολυδούρη, μέσα σ' αυτούς και από τον Κ. Στεργιόπουλο, η άποψη ότι τα έργα της διακρίνονται για έναν πρωτογενή λυρισμό. Πράγματι, διαβάζοντας προσεκτικά το ποίημα *Μόνο γιατί μ' αγάπησες* η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται. Το ποίημα είναι μεστό από συναισθήματα ειλικρινή που μοιάζει να έχουν μεταφερθεί σ' αυτό από τον εσωτερικό κόσμο της ποιήτριας δίχως επεξεργασία. Σ' αυτό βοηθά αρχικά η χρήση καθημερινού λεξιλογίου. Επιπλέον, το ποίημα θυμίζει έντονα σελίδα ημερολογίου χάρη στη χρήση του α' ενικού προσώπου και του εξομολογητικού ύφους («Δεν τραγουδώ, παρά γιατί μ' αγάπησες», «Μόνο γιατί με κράτησες στα χέρια σου... μόνο γι' αυτό είμαι ωραία σαν κρίνο ολάνοιχτο...» κ.λπ.), καθώς και ερωτική επιστολή με συγκεκριμένο αποδέκτη-σ' αυτό συντελεί τόσο η χρήση α' και β' ενικού προσώπου, η οποία δίνει στον αναγνώστη την αίσθηση ότι βρίσκεται μπροστά σ' έναν ερωτικό διάλογο, όσο και η αναφορά σε εμπειρίες από το κοινό παρελθόν και σε λέξεις με ερωτικό περιεχόμενο («Δεν τραγουδώ, παρά γιατί μ' αγάπησες/στα περασμένα χρόνια», «Μόνο γιατί με κράτησες στα χέρια σου/μια νύχτα και με φίλησες

στο στόμα», κ.λπ.). Επιπροσθέτως, η επανάληψη λέξεων όπως «μόνο» (8 φορές υπολογίζοντας και τον τίτλο), «μονάχα» (2 φορές), «ζωή» (3 φορές), «αγάπες» (7 φορές υπολογίζοντας και τον τίτλο), «ωραία» στ.8, «ωραία» στ. 21, 25, «ωραίες» δίνει έμφαση στον έρωτα της Πολυδούρη και εξιδανικεύει αυτό το συναίσθημα. Παράλληλα, οι υπερβολικές δηλώσεις της «Μόνο γιατί μ' αγάπησες γεννήθηκα», «Μονάχα γιατί τόσο ωραία μ' αγάπησες/ έζησα, να πληθαίνω/ τα ονειράτά σου, ωραίες, που βασιλεψες/ κι έτσι γλυκά πεθαίνω» αποδεικνύουν πως η Πολυδούρη δεν επεξεργάστηκε τις σκέψεις και τα συναισθήματά της, αλλά αποτύπωσε στο χαρτί όσα είχε στο μυαλό και στην ψυχή της. Άλλα συναισθήματα που εντοπίζονται στο ποίημα είναι η νοσταλγία της σχέσης τους που έχει παρέλθει, η θλίψη και η μελαγχολία εξαιτίας του θανάτου του αγαπημένου αλλά και εξαιτίας του επικείμενου θανάτου της ποιήτριας.

Πέρα από τη χρήση α' και β' προσώπου, την εξομολογητική γλώσσα, το καθημερινό λεξιλόγιο και την αναφορά σε συναισθήματα, ο λυρισμός τονίζεται και με τη μουσικότητα, που εξασφαλίζεται με τα διάφορα εκφραστικά και τεχνικά μέσα· με το σχήμα κύκλου σε κάθε στροφή, που δίνει την αίσθηση ρεφρέν και κάνει το ποίημα να ακούγεται σαν ερωτικό τραγούδι, με το ιαμβικό μέτρο, την ομοιοκαταληξία (1^{ος}-5^{ος}, 2^{ος}-4^{ος}, ο 3^{ος} ελεύθερος). Το στοιχείο του αυθορμητισμού υπογραμμίζεται και από τις στιχουργικές αδυναμίες (ασυμμετρία των στίχων: οι στ. 1, 3, 5 σε κάθε στροφή είναι 12σύλλαβοι ή 11σύλλαβοι, και οι στ. 2, 4 είναι 7σύλλαβοι), καθώς και από την άστοχη ομοιοκαταληξία (σε κάθε στροφή επαναλαμβάνονται ο πρώτος και ο πέμπτος στίχος).

B2. Παραδοσιακό λέγεται ένα ποίημα το οποίο ξεκινά από μια «ιδέα» που γίνεται «μύθος ή ιστορία», κατοχυρώνεται από ένα «λεξιλόγιο» και χρωματίζεται από ένα «μουσικό τόνο». Πιο συγκεκριμένα, ένα ποίημα που εντάσσεται στην παραδοσιακή ποίηση διακρίνεται: ως προς τα εξωτερικά (μορφικά) χαρακτηριστικά για το αυστηρό μέτρο, την ομοιοκαταληξία, τις στροφές που αποτελούνται από τον ίδιο αριθμό στίχων, τους στίχους που απαρτίζονται από τον ίδιο αριθμό συλλαβών (ή έχουν σταθερό ποιητικό ανάπτυγμα, π.χ. εναλλαγή εννεασύλλαβων με δεκασύλλαβους στίχους), την κανονική στίξη, ενώ ως προς τα εσωτερικά (νοηματικά) χαρακτηριστικά για τα καθαρά νοήματα, που διέπονται από μια λογική αλληλουχία, και τον διάχυτο λυρισμό.

Από την άλλη στη νεωτερική ποίηση υπάρχει μια τάση προς την «απορρύθμιση» του ποιήματος, απομάκρυνση από το «μύθο» και σταδιακή αποσύνδεση των λέξεων από το «νόημά» τους. Αναλυτικότερα, η νεωτερική ποίηση εγκαταλείπει τα εξωτερικά στοιχεία που χρησιμοποιούσε η παραδοσιακή, ενώ ως προς τα εσωτερικά στη νεότερη ποίηση παρακολουθούμε το ποίημα την ώρα, σχεδόν, της δημιουργίας του. Άλλα γνωρίσματά της είναι οι συνειρμοί, συχνά ο υπερρεαλισμός, ο ελλειπτικός και κάποτε υπαινικτικός λόγος.

Το εξεταζόμενο ποίημα ανήκει στην κατηγορία της παραδοσιακής ποίησης, διότι: α) αποτελείται από στροφές με σταθερό αριθμό στίχων (5 στίχοι), β) οι στίχοι κάθε στροφής έχουν σταθερό ποιητικό ανάπτυγμα (εναλλαγή δωδεκασύλλαβων-αλλού ενδεκασύλλαβων-και εφτασύλλαβων στίχων), γ) το μέτρο είναι ιαμβικό (εναλλαγή άτονης-τονισμένης συλλαβής: υ-), δ) υπάρχει ομοιοκαταληξία (ομοιοκαταληκτούν ο 1^{ος} με τον 5^ο και ο 2^{ος} με τον 4^ο, ενώ ο 3^{ος} στίχος παραμένει ανεξάρτητος), ε) έχει απλό θέμα, τα νοήματα του οποίου αναπτύσσονται με λογική αλληλουχία, στ) ο τίτλος «προδίδει» το περιεχόμενο του ποιήματος, ζ) είναι διάχυτο από έντονα συναισθήματα, όπως έρωτας, μελαγχολία, θλίψη, που αποδίδονται, ωστόσο, με τέτοιο τρόπο, ώστε να μη χάσουν οι σκέψεις της ποιήτριας τον αυθορμητισμό τους («Δεν τραγουδώ, παρά γιατί μ' αγάπησες/ στα περασμένα χρόνια./ Και σε ήλιο, σε καλοκαιριού προμάντευμα/ και σε βροχή, σε χιόνια», «Μόνο γιατί με κράτησες στα χέρια σου/ μια νύχτα και με φίλησες στο στόμα», «Μόνο γιατί μ' αγάπησες γεννήθηκα» κ.λπ.).

Γ. Από τους δοθέντες στίχους προκύπτει ότι το βλέμμα του συντρόφου της ποιήτριας, αποκαλυπτικό των ειλικρινών συναισθημάτων αγάπης που έτρεφε για το πρόσωπό της, νοηματοδότησε και δικαίωσε τη ζωή της. Η ποιήτρια μοιάζει να μην είχε αντιληφθεί την αξία της ως ανθρώπου πριν από την αγάπη εκείνου, χάρη στην οποία μπόρεσε η ίδια να αποκτήσει αυτοπεποίθηση. Το γεμάτο ψυχή βλέμμα του της χάρισε, παράλληλα, ολοκληρωτική ευτυχία, γι' αυτό και σαν ιδιότυπη βασίλισσα, της οποίας η εξουσία απορρέει από τον Έρωτα, στολίζεται με υπερηφάνεια το στέμμα της ύπαρξής της. Η ύπαρξή της, λοιπόν, ως γυναίκας και ανθρώπου

ταυτίζεται με αυτόν τον Έρωτα. Όπως γράφει, άλλωστε, η ίδια «η ψυχή μου και η αγάπη γεννήθηκαν την ίδια μέρα» (Κ. Γκιμοσούλης "Βρέχει φως", εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 2002, σελ. 92).

Δ. Από μια πρώτη ανάγνωση είναι εμφανής η ύπαρξη κάποιων ομοιοτήτων περιεχομένου ανάμεσα στο ποίημα του Poe *Annabel Lee* και στο εξεταζόμενο ποίημα.

Αρχικά, θέμα και των δύο ποιημάτων είναι ο έρωτας, ο οποίος μάλιστα είναι αμοιβαίος. Από τη μια ο αφηγητής στο ποίημα του Poe μιλά για την ερωτική του σχέση με την Annabel Lee («Κι η κόρη αυτή μονάχην είχε σκέψη/ να μ' αγαπά και να την αγαπώ.», «Μα ήταν τρανή η αγάπη που αγαπιόμαστε/ η Άναμπελ Λη κι εγώ.»). Πλήθος σχολιαστών υποστηρίζει ότι το ποίημα συντέθηκε από τον Poe στη μνήμη της αγαπημένης συζύγου του, Virginia Clemm, η οποία είχε φύγει από τη ζωή από φυματίωση δύο χρόνια πριν από τη δημιουργία του. Το ποίημα έχει διανθιστεί με κάποια στοιχεία, ποιητική αδεία. Όσον αφορά στο ποίημα της Πολυδούρη από τον τίτλο και μόνο αντιλαμβανόμαστε το ερωτικό περιεχόμενό του («Μόνο γιατί μ' αγάπησες»). Στο *Μόνο γιατί μ' αγάπησες* η ποιήτρια αναφέρεται στη σχέση με τον αγαπημένο της και στην κοινή ζωή τους: «Δεν τραγουδώ, παρά γιατί μ' αγάπησες/ στα περασμένα χρόνια», «Μόνο γιατί με κράτησες στα χέρια σου/ μια νύχτα και με φίλησες στο στόμα.», «Μόνο γιατί τα μάτια σου με κύτταξαν/ με την ψυχή στο βλέμμα». Το συγκεκριμένο ποίημα είναι εμπνευσμένο από τον έρωτα που μοιράστηκε η ποιήτρια με τον Κώστα Καρυωτάκη.

Δεύτερη ομοιότητα συνιστά το στοιχείο της εξιδανίκευσης του έρωτα. Στο ποίημα *Annabel Lee* ο αφηγητής δηλώνει πως η αγάπη που μοιράστηκε με την Annabel Lee ήταν τόσο μεγάλη και ιδανική, που τη ζήλεψαν ακόμα και τα Σεραφείμ και οι άγγελοι, («Μα ήταν τρανή η αγάπη που αγαπιόμαστε/ η Άναμπελ Λη κι εγώ. Στον ουρανό/ τα φτερωμένα Σεραφείμ, που μας ζηλεύανε./ μας κοιτάζαν με μάτι φθονερό», «Οι άγγελοι που δεν είχαν τη δική μας/ την ευτυχία, ζηλέψαν.», «Κι από των πιο σοφών και πιο μεγάλων/ η αγάπη μας τρανότερη πολύ»). Ομοίως, και η Μαρία Πολυδούρη εξιδανικεύει τον έρωτα με το αντικείμενο του πόθου της θίγοντας μόνο τις θετικές όψεις του (εξαγνισμός: «μόνο γι' αυτό είμαι ωραία **σαν κρίνο ολάνοιχτο**», καταξίωση: «περήφανα στολιστήκα **το υπέρτατο/ της ύπαρξής μου στέμμα**», ψυχική, συναισθηματική και ηθική τελείωση: «Μόνο γιατί μ' αγάπησες **γεννήθηκα/ γι' αυτό η ζωή μου εδόθη/ στην άχαρη ζωή την ανεκπλήρωτη/ μένα η ζωή **πληρώθη****») και παραλείποντας οποιαδήποτε ελάχιστη αναφορά σε κάτι αρνητικό. Η ποιήτρια γράφει πως είχε την ευτυχία να ζήσει μια ζωή γεμάτη έρωτα, επομένως πλήρη, μια ζωή που χάρη σε εκείνον μετατράπηκε από άχαρη σε ουσιαστική («στην άχαρη ζωή την ανεκπλήρωτη/μένα η ζωή πληρώθη»).

Τρίτη ομοιότητα είναι ο θάνατος του αντικείμενου του πόθου. Στο ποίημα *Annabel Lee* πληροφορούμαστε για το θάνατο της ηρωίδας στην τρίτη στροφή: «κατέβηκε απ' τα νέφη στην ωραία μου/ Άναμπελ Λη, ψυχρό, θανατερό/ τ' αγέρι κι οι μεγάλοι συγγενήδες της/ την πήραν και μ' αφήσαν μοναχό/ σ' ένα μνημούρι να την κλείσουνε/ στη χώρα τούτη δίπλα στο γιαλό». Στο εξεταζόμενο ποίημα αναφορά στο θάνατο του αγαπημένου γίνεται μόλις στην τελευταία στροφή: «ωραίε, που βασίλεψες».

Τέταρτη ομοιότητα αποτελεί το γεγονός ότι ακόμα κι αν έχει περάσει καιρός από το θάνατο του αγαπημένου, αυτοί που έμειναν πίσω διατηρούν ακόμα αναμμένη τη φλόγα του έρωτα με την ίδια θερμότητα. Αρωγός τους σ' αυτό είναι η μνήμη με την οποία επιστρέφουν στο κοινό παρελθόν τους. Ο αφηγητής στο ποίημα του Poe εξακολουθεί να είναι βαθιά ερωτευμένος με την Annabel Lee και διαβεβαιώνει πως δεν υπάρχει κάτι που να μπορεί να χωρίσει την ψυχή του από τη δική της («κι ούτ' οι αγγέλοι πάνω στα ουράνια/ κι ούτ' οι δαιμόνοι κάτω απ' το βαθύ/ Ωκεανό μπορούνε την ψυχή μου/ να τη χωρίσουν διόλου απ' την ψυχή/ της ωραίας μου Άναμπελ Λη»). Η νύχτα συνεχίζει να φέρνει σ' αυτόν όνειρα με πρωταγωνίστρια την κόρη που τόσο ερωτεύτηκε, και τ' αστέρια τ' ουρανού με τη λάμψη τους θυμίζουν σ' εκείνον τη λάμψη του βλέμματός της («Γιατί ποτέ δε βγαίνει το φεγγάρι/ χωρίς ονειράτα γλυκά να μου κρατεί/ της ωραίας μου Άναμπελ Λη./ Και πάντα, όταν προβάλλουνε τ' αστέρια,/ νιώθω και πάλι τη ματιά τη λαμπερή/ της ωραίας μου Άναμπελ Λη»). Η ένταση του ερωτικού συναισθήματος στο ποίημα κορυφώνεται στο τελευταίο τετράστιχο με τη μακάβρια εικόνα του αφηγητή να κείται στον τάφο στο πλευρό της νεκρής αγαπημένης του για να νιώσει, έστω κι έτσι, τη συντροφιά της («Κι όλη τη νύχτα δίπλα μου τη νιώθω,/ συντρόφισσά μου, αγάπη μου ακριβή/ μέσα στον τάφο δίπλα στην ακτή/ που του πελάου το κύμα αντιλαλεί»). Η εικόνα αυτή, που είναι γνώρισμα της γοθτικής

λογοτεχνίας την οποία υπηρέτησε ο Ροε και χαρακτηρίζεται από μια ατμόσφαιρα μυστηρίου και τρόμου, υπογραμμίζει την οξύτητα της αγάπης του, η οποία αγγίζει πλέον τα όρια της εμμονής. Η κίνηση αυτή του αφηγητή, φυσικά, υπαγορεύεται από τη βαθιά θλίψη και μελαγχολία που βιώνει μετά τη μεγάλη απώλεια, η οποία τονίζεται, επίσης, με την καθόλου τυχαία επιλογή ισχυρών λέξεων, όπως «βασίλειο», «ουρανός», «μνημούρι», «τάφος». Ανάλογα έντονο είναι και το ερωτικό πάθος της Πολυδούρη. Η ποιήτρια δομεί ολόκληρο το ποίημα γύρω από το δίπολο «έρωτας-αποτελέσματα του έρωτα», τα οποία επηρεάζουν το παρόν της, κάτι που δηλώνεται με την επιλογή του ενεστώτα («Δεν **τραγουδώ**, παρά γιατί μ' αγάπησες», «Μόνο γιατί με κράτησες στα χέρια σου/ μια νύχτα και με φίλησες στο στόμα,/ μόνο γι' αυτό **είμαι** ωραία σαν κρίνο ολόκλιτο/ κι **έχω** ένα ρίγος στην ψυχή μου ακόμα»). Τέλος, η φράση «κι έτσι γλυκά **πεθαίνω**» ερμηνεύεται-πέρα από ομολογία βίωσης μιας πλήρους ζωής από την οποία δεν έχει να προσμένει κάτι άλλο-ως ελπίδα πως ο θάνατος θα την φέρει ξανά κοντά στον αγαπημένο της.

